

Текисликларда мабқул суғориш техникасининг элементлари

Нишаб-лик	Эгатдаги сув сар-фи, л/с	Сугориш нормаси, м ³ /га		Эгат узунлиги, м	Сугориш даги ФИК
		Брутто	Нетто		
Тақир тўпроқлар					
0,005	0,086	1023	900	87	0,88
0,002	0,157	1064	900	226	0,85
Бўз ўтлоқ тўпроқлар					
0,005	0,284	1550	1210	100	0,78
0,002	0,362	1442	1200	150	0,83
Ўтлоқ-бўз тўпроқлар					
0,005	0,471	1282	1000	209	0,78
0,002	0,389	1126	950	150	0,84
Ўтлоқ тўпроқлар					
0,005	0,600	1045	850	225	0,81
0,002	0,257	809	750	245	0,83

Жадвал 1. Суғориш даврида кузги бугдойнинг суғориш самарадорлиги

Суғориш усули	Суғориш нормаси, м ³ /га	Ҳосилдорлик, ц/га	Самарадорлик кўрсаткичи	
			Суғориш унумдорлиги м ³ /ц	Суғориш маҳсулдорлиги, ц/1000м ³
Одий	2500	38,0	64,5	15,5
КСН-50ТЕ	1700	45,4	36,4	27,5

Жадвал 2. Суғориш даврида пахтанинг суғориш самарадорлиги

Суғориш усули	Суғориш нормаси, м ³ /га	Ҳосилдорлик, ц/га	Самарадорлик кўрсаткичи	
			Суғориш унумдорлиги м ³ /ц	Суғориш маҳсулдорлиги, ц/1000м ³
Одий	4700	29,0	159,3	6,3
КСН-50ТЕ	4000	32,4	123	8,1

КСН-50 авзаллиги эгатларга сув қуйишни бошқариш имкониятининг борлигидир. Бу ҳолат суғориш майдонидан чиқаётган ташлама сувларни кескин камайитириш имкониятини берди, агар назорат даласида ташлама сувлар 48,1 % ни ташкил этган бўлса, ускунадан фойдаланганда 12,3% ни ташкил этди.

Синаш натижасида қуйидаги хулосага келинди:

- КСН-50ТЕ тажрибада ишончли ишлашини ва суғоришда меҳнат унумдорлигини оширишни 10 % кўрсатди.
- Эгатга сув беришни бошқариш иқтисодли суғориш режимини таъминлайди.
- Суғоришда оддий усулга нисбатан ер текисроқ намланиши таъминланади.
- Кўрсатилган омилар анча кам сув сарфи билан ҳосилдорликни ошириш имконини кўрсатди.(жадвал 1.2)

Қурғоқчил минтакаларда қишлоқ хўжалик илмий тадқиқотлари халқаро маркази (ИКАРДА)

Ўрта Осиё илмий текшириш ирригация институти (САНИИРИ)

ТЕКИС ЕРЛАРДА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ЭКИНЛАРИНИ СУҒОРИШ УЧУН КЎЧМА ПОЛИЭТИЛЕН СУҒОРИШ НОВЛАРИ (КСН –50 ТЕ)

Осиё Тараққиёт Банки

Тошкент – 2008

Суғориш мосламаси Осиё Тараққиёт Банкининг “Марказий Осиё шароитларида сув ресурсларидан самарали фойдаланиш ва тупрок унумдорлигини бошқариш йўли билан кишлоқ ҳаётини яхшилаш” лойиҳаси доирасида САНИИРИ ва ИКАРДА ҳамкорлигида ишлаб чиқилиб “СОВПЛАСТИТАЛ” ҚҚ да тайёрланган.

КСН-50ТЕ тўплами 28 гача ўзаро алмаштирилиши мумкин бўлган, енгил йиғиладиган полиэтилен пленка новлардан иборат. Секция тубида унинг узунлиги бўйича 6 та сув чиқариш тешикларига эга. Тешиклар ўлчами 25 * 65 мм. Тешикларга бошқариладиган, бўйи 75 мм ва эни 35 мм ли эластик мосламалар ўрнатилган.

КСН-50ТЕ га сув етказиб бериш учун диаметри 300 мм. бўлган юмшоқ эгиловчан полиэтилен қувир ҳамда иккита сув туташтирувчи ўрнатилган.

Суғоришдан олдин КСН-50ТЕ қўлда суғориш майдони бўйлаб берилган нишаблик бўйича эгатларга қўндаланг ҳолатда кетма-кет қўйиб чиқилади. Юмшоқ қувир ва сув тақсимлагич ёрдамида КСН-50ТЕ нинг биринчи секциясига сув етказиб берилади. Сув беришни темир бетон новлар, ёпиқ ва вақтинча фойдаланилувчи ўқариқлар орқали ташкил қилиниши мумкин. Суғориладиган участканинг шароити, қатор ораси ва экин турига қараб эластик мосламалар ҳолатини ўзгартириб керакли сув сарфи ўрнатилади ва суғориш амалга оширилади.

Сув чиқариш тешиклари чиқиндилар билан тўлиб қолганда уларни тозалаш жуда осон. Кўпчилик эгатларда сув охирига етиши билан сув чиқариш тешикларининг ўлчами камайтиради ва шунга мувофиқ сув сарфи камаяди, натижада оқова сувни бартараф этишга эришилади.

Суғоришни яқунлаш учун йиғилмага сув бериш тўхтатилади ва КСН-50ТЕ йиғилади ва қўшни далага қўчирилади. Сўнгра КСН-50ТЕ ни бир-бирига уланади ва суғориш юқорида таърифланганидек амалга оширилади. Синаш жараёнида тўпламнинг ишламай қолиши ва синиши кузатилмаган.

Пахтани суғоришда ўқ ариқ ўрнига қўчма новлар (КСН-50ТЕ) ёрдамида суғориш.

Текис ерлар учун нов тешигидаги сув сарфи 1,0-0,30 л/с бўлганида КСН-50ТЕ нинг ўртача сув сарфи 50-10 л/с ни ташкил этди.

Ўқ ариқ ўрнига қўчма новлар билан суғоришда юмшоқ эгиловчан полиэтилен пленкадан қувир (КАПО) ёрдамида сув узатиш.

